
KONFERENCE OM GRØN VÆKST I KOMMUNERNE OG ENERGIEFFEKTIVITET I ERHVERVSLIVET

Konference d. 22. januar 2018

Sammenfatning af: Christian Jarby og Anne Mette Krøyer

Det Økologiske Råd, februar 2018

KONFERENCE

Grøn vækst i kommunerne og
energieffektivitet i virksomhederne

22. januar 2018 i Middelfart

Baggrund

I april 2016 afholdt Energisparesekretariatet/Energistyrelsen, KTC, Energiforum Danmark og Det Økologiske Råd en konference for landets kommuner. Formålet med konferencen var dels at sætte fokus på energibesparelser i de små- og mellemstore virksomheder og kommunernes rolle i realiseringen heraf. Dels at udveksle erfaringer mellem kommunerne med fokus på mangfoldigheden og derfor også på måden, man angriber opgaven på.

Denne nye konference i 2018 havde til formål at bygge videre på erfaringerne fra 2016, men i højere grad med fokus på kommunernes samspil med erhvervslivet, om grøn vækst og energieffektivitet i det lokale erhvervsliv.

Formål

Konferencens formål i 2018 var at sætte fokus på kommunernes rolle i samspillet med det lokale erhvervsliv om grøn vækst og energieffektivitet.

Konferencens omdrejningspunkt er emnerne: Finansiering, Offentlig-privat samarbejde, Informative virkemidler og kommunale frontløbere.

Uddrag fra invitation:

"Energieffektivitet i små og mellemstore virksomheder skaber arbejdspladser, konkurrencefordele og klimaforbedringer. Kommunerne kan bidrage til denne grønne vækst ved at sætte fokus på energieffektivisering hos de lokale virksomheder.

Men hvordan organiserer man denne indsats, og hvilken rolle skal kommunen spille? Og hvordan kan små og mellemstore virksomheder udnytte de mange muligheder, der ligger i grøn vækst? Kom og hør om erfaringer fra forskellige indsatser, projekter og modeller. Du vil på dagen opleve spændende præsentationer og debat og kan tage hjem med nye ideer og kontakter at lade dig inspirere af."

Afholdelse

Konferencen blev holdt d. 22. januar 2018 i Huset i Middelfart, med Energistyrelsen, Det Økologiske Råd, Dansk Erhverv, Energiforum Danmark og KTC som arrangører. Det Økologiske Råd stod i samarbejde med Energiforum Danmark for den praktiske gennemførelse. Energistyrelsen stod for hovedfinansieringen af konferencen. Der var desuden et deltagergebyr på 500 kr.

Deltagerne var interesseorganisationer, rådgivere, energiselskaber, universiteter samt øvrige interessenter. Der var nær ved 100 deltagere til konferencen. Heraf var halvdelen fra kommunerne, en fjerdedel leverandører og den sidste fjerdedel virksomheder og brancheorganisationer mm.

Deltagerlisten er vedlagt som bilag.

Målgruppe

Konferencen var henvendt til politikere, ledere og nøglemedarbejdere i kommuner og erhvervscentre samt ledere og medarbejdere i små og mellemstore virksomheder.

Markedsføring og invitationer

Konferencen i januar 2018 blev annonceret i oktober og november-nummeret 2017 af Teknik & Miljø (se bilag) samt online på forsiden af KTC.dk:

Der blev desuden sendt direkte mail-invitationer til udvalgte nøglemedarbejdere i kommuner samt til de politiske udvalg af i alt 3 omgange. Invitationen blev delt på Linked-in, Facebook, Energiforum Danmark og Det Økologiske Råds nyhedsbrev samt i arrangørernes faglige netværk.

Herudover blev der i forbindelse med konferencen skrevet 2 artikler, der er vedlagt som bilag, som blev bragt i magasinet Teknik & Miljø hhv. november, december 2017.

Under selve konferencen blev der lavet både foto- og videooptagelser, tweets over de individuelle oplæg samt Facebookopslag. I forlængelse af konferencen blev der skrevet en [artikel om konferencen](#), der bl.a. blev sendt til lokale medier.

Se [video fra konferencen her](#)

Resumé af konferencen

Velkomst v/ Henrik Andersen, Energistyrelsen og Chr. Jarby, Det Økologiske Råd

Henrik Andersen nævnte, at besparelspotentialt for dansk erhvervsliv er 25 pct. svarende til 35 PJ per år eller energiforbruget i ca. 450.000 danske parcelhuse.

Potentialet er fordelt på alle sektorer, men er største i handel og service, og her særligt anvendelsesområderne rumvarme, belysning og køling/ventilation (13 PJ) svarende til energiforbruget i 160.000 parcelhuse.

235.000 danske virksomheder er mikrovirksomheder (< 10 ansatte) som kræver en særlig tilgang og fokus, hvis deres energisparepotentiale skal realiseres.

Indsatsen for energibesparelser og energieffektivitet i mindre virksomheder har ikke været så stor indtil videre. Dette er til dels fordi energibesparelspotentialt er relativt mindre i kr. i den enkelte virksomhed i forhold til i større virksomheder og dels fordi de små og mellemstore virksomheder typisk har fokus på andre dele af virksomheden.

Besparelspotentialt i hver enkel SMV kan derfor ikke bære en traditionel rådgivningsproces.

Dagens program fokuserer på, hvordan kommunerne kan spille en rolle og være initiativtager i forbindelse med energieffektivisering hos SMV'er i kommunen.

Kommunerne spiller nemlig en central rolle, fordi virksomhederne tænker lokalt. Kommunerne kan både være med til at skabe en lokal fortælling og være initiativtager til lokale aktiviteter.

[Se oplæg her](#)

Indledende tale ved Energi-, forsynings- og klimaminister Lars Chr. Lilleholt

Grøn omstilling og vækst hænger rigtigt godt sammen. Det gavner både klimaet og den enkelte virksomheds regnskab. Det gavner altså både de lokale virksomhedsdrivende og giver vækst i kommunen.

Ministeren nævnte, at kommunerne har en særlig rolle, fordi de har kontakt til de små- og mellemstore virksomheder og har en mulighed for at sætte en overordnet retning for, hvor man gerne vil hen. Når kommunen opstiller den slags visioner, kan det være med til at fremme en fortælling om, at kommunen er grøn. Den slags kan have betydning for lokalsamfundet og for motivationen hos borgere og virksomheder i lokalsamfundet – på samme måde som billedet af Danmark som grønt foregangsland har betydning for danske virksomheder.

Kommunerne kan altså på flere måder blive en relevant aktør, når det kommer til at fremme energieffektivisering og andre grønne tiltag. Både i de små- og mellemstore virksomheder og i lokalsamfundet generelt.

Kommunerne skal dog tænke sig om og ikke fx påtage sig opgaver, der som udgangspunkt er privat. I stedet skal de gå aktivt ind i samarbejde med erhvervslivet om, hvad de har behov for.

Læs hele [ministerens tale her](#).

Oplæg

Små og mellemstore virksomheder kan spare energi – barrierer, potentialer og løsninger

v/ **Thore Stenfælt, Energisparesekretariatet, Energistyrelsen**

Energisparesekretariatet arbejdede for at fremme energibesparelser i ikke energitunge virksomheder, dvs. typisk små- og mellemstore virksomheder. Fokus har været på de mest almindelige energiforbrug dvs. lys, rumvarme, ventilation osv. Herunder var formålet at identificere og videreformidle gode løsninger. SMV'er et meget bredt område og langt de fleste virksomheder er med under 10 ansatte.

Sekretariatet lavede en analyse, der afdækkede energiforbruget i de forskellige brancher og slutløsninger. Der var særligt fokus på segmentet handel og service, og fokus på, hvor indsatsen ville være mest rentabel. Analysen blev suppleret af feltarbejde, der gav indsigt i virksomhedernes hverdag og afdækkede dermed målgruppens barrierer og motivation.

Det der skal drive indsatsen hos SMV'erne er en brancheorienteret og samarbejdsorienteret indsats. Det skal gøres nemt, attraktivt og med den rette timing. Helst standardløsninger med specifikke løsninger og gerne med 1-2-3- anvisninger. Tilskud og lodtrækning trækker virksomheder til, men også ved at vise, hvad flertallet gør, kan motivere.

[Se oplæg](#)

Sådan matcher kommunerne deres tilbud med erhvervslivets behov

v/ **Søren Buchmann Petersen, Dansk Erhverv**

Dansk Erhverv er en større erhvervsorganisation med en bred vifte af brancher i deres medlemskreds. Organisationen er, som repræsentant for virksomhederne, interesseret i at optimere energiforbrug og energieffektivisere så længe, det er rentabelt. Som udgangspunkt mener Dansk Erhverv, at markedet skal regulere, og at grønne forretningsmuligheder skal, som så mange andre forretningsmuligheder, være rentable.

Kommunerne kan godt gå ind og støtte erhvervsvirksomhedernes energieffektiviseringer, så længe det ikke er til skade for de lokale virksomheders forretning. Erhvervslivet skal respektere kommunernes ageren og omvendt, men kommunerne skal ikke fortrænge det private erhvervslivs gode intentioner.

Dansk Erhverv har netop gennemført en undersøgelse blandt medlemmerne, hvor der bl.a. blev stillet spørgsmål om deres holdninger til energieffektivisering mm. Undersøgelsen viste, at de fleste SMV'er allerede mener, at de har en grøn profil, på trods af, at de færreste virksomheder sælger et grønt produkt. Mange har dog en grøn profil uden, at de mene, at det gavner deres indtjening. Udfordringen er, at de fleste erhvervsvirksomheder ikke forventer, at kommunerne gør noget for at motivere virksomheder. Og erhvervsvirksomhederne er heller ikke altid åbne overfor kommunernes initiativer.

[Se oplæg](#)

Hvorfor og hvordan støtter EU's Regionalfond, at små og mellemstore virksomheder forbedrer deres ressourceeffektivitet?

v/ Lone Rosen, Erhvervsstyrelsen

Erhvervsstyrelsen råder over en pulje midler, der kan være med til at støtte projekter for lokale erhvervsvirksomheder i bl.a. energieffektivitet.

Det er et krav, at projektet skal forankres hos en operatør; fx kommune, brancheforening, regionalt væksthushus eller arbejdsgiverorganisation. Modellen er, at operatøren stiller sig i spidsen for at hjælpe en række mindre virksomheder, og for støtte til at energi- eller ressource - effektivisering – fx cirkulære forretningsmodeller. Et eksempel kunne være energiscreening af virksomheder, hvor fonden kan give tilskud til fx rådgivningsydelser.

Det er ligeledes et krav, at projektet har konkrete mål for forretningsmodellen og et skøn over reduktion af energi- og materialeforbrug og CO2.

Rammen for puljemidlerne er; screening af virksomhederne, krav til grøn forretningsmodel, tilskud til netværk sparring og rådgivning – og investering i maskiner og udstyr.

[Se oplæg](#)

COOP skal spare 20% på energien, men hvordan motiverer man 1.200 butikker og 40.000 medarbejdere til at spare?

v/ Kira Toft Schmidt, COOP

COOP har et mål om at spare 20 % på energien, ikke mindst som en investering i fremtiden. Energiledelse kan i den forbindelse sikre, at virksomheden kan fokusere, forandre og forbedre; herunder opnå medarbejderengagement.

Udfordringen er, at små virksomheder, i denne forbindelse COOPs butikker, kan have meget forskellige kulturer. COOPs energiprojekt skal få medarbejderne til at interessere sig for energi, ved på en sjov måde at tale om noget, de ellers synes er kedeligt og dermed skabe fællesskab om opgaven.

Lokal ledelse og medarbejdere skal "onboardes". Det skal sælges nemt, enkelt og kort. Ikke for meget, men tilstrækkelig information. COOP har derfor lavet film til deres butikker med ideer til adfærdsændringer. Butikkerne motiveres gennem gode råd og via en APP, hvor butikkerne kan følge deres energiforbrug grafisk og sammenligne med lignende butikker. Det har givet et stort lokalt engagement. Der er lagt vægt på markedsføring og engagement med gadgets og lign.

[Se oplæg](#)

Er tiden inde til alternative finansieringsmodeller?

Nye forretningsmodeller der kan bane vejen for den grønne omstilling

v/ Troels Hartung, Transition (tidl. Energistyrelsen)

Transition har i løbet af seneste år haft opgave for en Nordsjællandsk kommune med at få lokale erhvervsvirksomheder til at lave energibesparelser. Ud af de mange virksomheder, der har været kontakt til, er ca. halvdelen allerede gået i gang med arbejdet og en tredjedel har gennemført konkrete besparelser.

Erfaringen er, at erhvervsvirksomhederne har lettere ved at komme i gang med det nye/næste projekt, når de allerede er startet, og derfor er det vigtigt at fastholde dem i et momentum.

Et eksempel, er arbejdet med at øge salget af varmepumper. Barrieren er fx at træpillefyr er afgiftsfritaget, og dermed konkurrerer med varmepumper. Derudover er udfordringen, at teknikken og de mange spørgsmål, der skal tages stilling til er så kompliceret, at kunden kører fast. Derfor er der behov for en styrket og fokuseret indsats, hvor det bliver gjort enkelt og gennemskueligt for kunden med hensyn til eksempelvis økonomi og besparelser.

Energistyrelsen har i den forbindelse søsat et ESCO-lignende projekt, hvor kunden bliver sat i centrum ved, at de tegner abonnement på en varmepumpe, hvorefter en virksomhed står for alle led i forbindelse med installationen, finansiering mv. Projektet giver bl.a. støtte til indkøb af varmepumperne, hvilket i 2017 resulterede i en større markedsandel af varmepumper.

I 2017 blev søsat et tilsvarende projekt med støtte til større varmepumper i erhverv.

[Se oplæg](#)

ESCO for virksomheder: Erfaringer og ideer

v/ Lars Nielsen, Siemens

Siemens har været med i ombygning og udvidelse af Frederiksberg Centeret i en ESCO-model.

Energieffektivisering kan give værdiforøgelse af ejendommen, men der kan være barrierer som ejer-lejer-forhold og tilbagebetalingstid, der står i vejen. Derudover har det tekniske personel i virksomhederne sjældent tid til at energioptimere, men bruger fokus på at drifte.

Siemens tilbyder i denne forbindelse en Managed Service Agreement (MSA) som sikrer kunden og besparelserne og kan desuden indeholde finansieringsløsninger.

ESCO-Modellen tilbyder en holistisk tilgang til energibesparelserne i stedet for flere besparelser i mindre bidder over en længere årrække. Økonomi er driveren og Siemens garanterer besparelser for kunden. Investeringen tilbagebetales via faste månedlige rater, som svarer til energibesparelsen.

ESCO-virksomheden skal forstå den branche, man har med at gøre, og hvad der er driveren for at gå inde i energibesparelser.

[Se oplæg](#)

Sådan opnås samspil mellem energibesparelser, innovation og vækst

v/ Mogens Michael Møller, MiljøForum Fyn

Miljøforum Fyn har i projektet Effektiv Energi, samlet et partnerskab af Energiselskaber, rådgivningsvirksomhed og servicevirksomheder omkring en one-stop-shop for energibesparelser i SMV'er med et energiforbrug på under 1 GWh/år.

Projektets formål er, at få grøn vækst på Fyn ved at få lokale virksomheder til at gennemføre energibesparelser. Dette sker ved at gøre indsatsen for energibesparelsen konkret og håndgribelig. Derfor er det en pakkelsøning, hvor virksomheden tilbydes en energirapport samt konkrete tilbud på opgaven fra servicevirksomheder. Tilbuddet til virksomhederne er gratis, hvis de forpligter sig til at implementere min. 50% af de tiltag med kort tilbagebetalingstid de bliver præsenteret for.

Erfaringen fra projektet er, at når først kontakten til virksomheden er skabt skal den fastholdes kontinuerligt uden større tidsforskydninger, hvis ikke virksomheden skal miste motivationen. Opfordringen er derfor at skabe et enkelt beslutningsgrundlag til erhvervsvirksomhederne, så de får mod på at gå videre med det.

Erfaringerne er desuden, at det kræver en længere vedvarende proces, hvor virksomhederne kontaktes flere gange, inden besparelserne realiseres.

[Se oplæg](#)

Grøn vækst gennem partnerskab mellem kommuner, virksomheder og videninstitutioner

v/ Poul Erik Lauridsen, GATE21

Gate 21 udvikler og styrer fælles kommunale projekter i et samarbejde mellem kommuner, virksomheder og forsyningsselskaber. Fordelen ved fælles kommunale projekter er, at man kan løfte barren og give stordriftsfordele, og undgå at kommunerne hver især skal ud og opfinde den dybe tallerken.

I projektet 'Styr Energien' - markedsdrevne løsninger - vil man nå de SMV'er, der ellers er svære at få i tale. Formålet med projektet Bæredygtig bundlinje er at understøtte SMV'er i at udvikle grønne forretningsplaner.

Incitamentet og motivationen for kommunerne er bl.a. at kunne tilbyde lokale erhvervsvirksomheder hjælp, hvor bl.a. en sparrende og understøttende rolle overfor erhvervslivet, også kan skabe resultater indenfor andre bæredygtighedsområder. Kommunen har derudover mulighed for at etablere samarbejder og udvikling mellem forskellige afdelinger i kommunen, fx ved at tilbyde det lokale erhvervsliv hjælp til energiscreening – koblet til miljøtilsyn. Kommunalpolitisk giver arbejdet med erhvervsvirksomheder også mulighed for at opfylde evt. mål i kommunens klimaplan. Og i det hele taget kan aktiviteter rettet mod det lokale erhvervsliv skabe dialog og indsigt i de lokale virksomheder og deres udfordringer.

Hvis man rammer rigtigt, kan der være et enormt potentiale i virksomhederne. Men udfordringen er, at virksomheden fokuserer på driften og fokuserer derfor som udgangspunkt ikke på energioptimering.

Derfor er opfordringen, at det skal være let for virksomheden – helst plug-and-play – og med en businesscase, der er til at forstå. Giv dem en god start, som ikke gør projektet for omfattende fra start. På denne måde bliver det svært for virksomheden at modsige sig, at ville være bæredygtig.

[Se oplæg](#)

Paneldebat

Paneldeltagerne skulle sammen med konferencens deltagere diskutere, hvordan vi bedst skaber grøn vækst og energieffektiviseringer i SMVer.

Dorte Nørregaard Larsen fra var facilitator for paneldebatten.

Paneldeltagerne var:

- Formand for KTC's faggruppe for klima, energi og ressourcer Michael Damm
- Energipolitisk fagchef Søren Büchmann Petersen, Dansk Erhverv
- Direktør Lars Nielsen, Siemens
- Direktør Poul Erik Lauridsen, Gate 21
- Forretningschef Mogens Michael Møller, MiljøForum Fyn

Paneldeltagerne har alle haft succes med eller har meninger om, hvordan vi får engageret SMVer i kommunerne.

Som oplæg til paneldebatten diskuterede konferencens deltagere egne erfaringer i forhold til kommunalt engagement i energieffektivisering i SMV'er og noterede en række DO's and DONT's i den forbindelse.

[Se oplæg og sammenfatning her.](#)

Konferencens deltagere havde i pausen haft mulighed for at stille spørgsmål til deltagerne, [se oplægget](#), og spørgsmålene blev præsenteret under debatten.

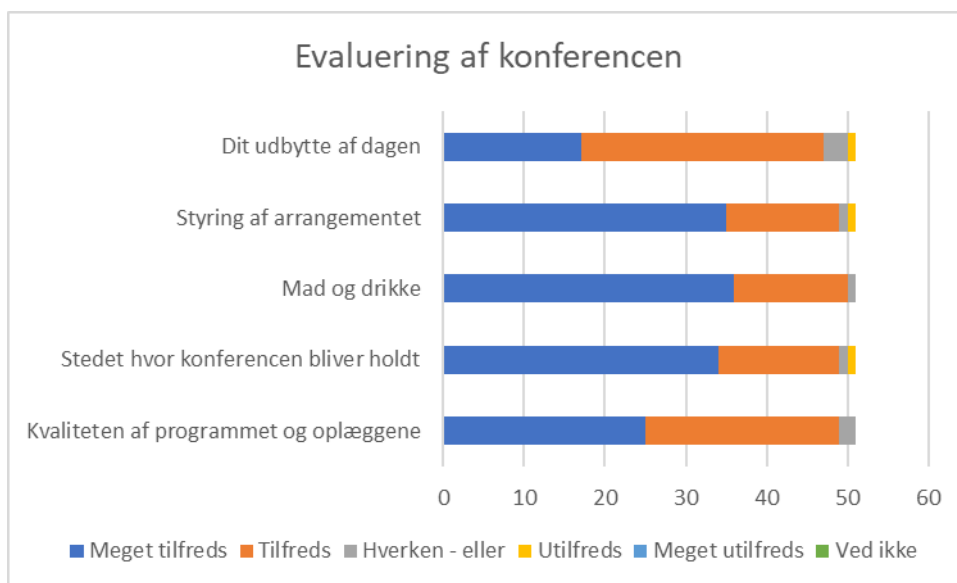
Evaluering af konferencen

Deltagernes evaluering af konferencen viste en generel stor tilfredshed med både programmet, de fysiske rammer og selve forløbet på dagen.

Det blev nævnt, at programmet var godt sammensat med et relevant og differentieret felt af indlæg, og at indlæggene var af høj kvalitet og passende længde. Flere fremhævede muligheden for netværk og debat, og slutteligt fik paneldebatten og styringen heraf megen ros.

Der var også nogle deltagere, som savnede flere indlæg med cases, mere tid til netværk og flere nævnte, at de gerne ville have haft tematiske workshops, hvor deltagerne kunne blive aktiveret.

Deltagernes evaluering af konferencen (51 evalueringsskemaer blev udfyldt) er præsenteret i tabel og graf nedenfor. Deltagernes kommentarer findes desuden i vedhæftede bilag.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken - eller	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke
Kvaliteten af programmet og oplæg	25	24	2	0	0	0
Stedet hvor konferencen bliver holdt	34	15	1	1	0	0
Mad og drikke	36	14	1	0	0	0
Styling af arrangementet	35	14	1	1	0	0
Dit udbytte af dagen	17	30	3	1	0	0

Ny konference i 2020?

På baggrund af ovennævnte positive evaluering af konferencen vil det være oplagt at overveje, om der skal gennemføres en tilsvarende konference i fx 2020. I denne forbindelse bør følgende observationer inddrages:

- Af kommentarerne i evalueringsskemaerne fremgår det, at flere efterlyser mere konkrete cases/løsninger, som man kan arbejde videre med i kommunerne. Der er desuden flere, der efterlyser erfaringsudveksling og networking mellem deltagerne.
- Det er vores opfattelse, efter at have talt med nogle deltagere fra kommunerne, at mange kommuner har brug for sparring og ideer til, hvordan man får kommunikeret/påvirket SMV-segmentet og herunder særligt de mindre SMV.
- Der er behov for, at det politiske fokus fastholdes i kommunerne og gerne forstærkes. Derfor bør der gøres en særlig indsats for at få kommunalpolitikere til at deltage.
- Dette kan fx ske ved, at væksttemaet prioriteres i en kommende konference gennem et samarbejde med Erhvervsministeriet, brancheforeninger og evt. lokale erhvervsfora.
- Det bør overvejes, om de små- og mellemstore virksomheder skal inviteres til en sådan konference og i givet fald, hvordan man får disse til at deltage. Erfaringerne er, at de prioriterer at bruge tiden på deres virksomhed frem for at deltage i konferencer.

Bilag

- Deltagerliste
- Program
- 2 artikler
- Annoncer
- Kommentarer fra evaluering

Energieffektivisering og grøn vækst

22. januar - Huset Middelfart

	Navn	Virksomhed
1	Aksel Gade	Holstebro Kommune
2	Anders Christensen	Schneider Electric Danmark A/S
3	Anne Mette Krøyer	Det Økologiske Råd
4	Astrid Carl	Green Moves
5	Benedicte Torp	Rudersdal Kommune
6	Bjarne Hedegaard	Comwell Kolding
7	Bo Juul Nielsen	green light aps
8	Britta Edelberg	Vejle Kommune
9	Camilla Le Dous	Affald Varme Århus
10	Carsten Thorup Willadsen	Norddjurs Kommune
11	Charlotte Vesterlund	Svendborg Kommune
12	Christian Jarby	Det Økologiske Råd
13	Christian Lorenzen	Fanø Kommune
14	Christine Weibøl Bertelsen	Dansk Standard
15	Christoffer Aagaard Melson	Vejle Kommune
16	Cim Erik Jensen	Siemens BuildingTechnologies A/S
17	Claus Kofoed	Energyoptimi
18	Dora Ruth Trummer	Slagelse Kommune
19	Dorte Nørregaard Larsen	Energiforum Danmark
20	Emanuel Laursen	Vest Consult v/Emanuel Laursen ApS
21	Frank Plith	KUBEN Management A/S
22	Gitte Lyager Ryan	Fredericia Kommune
23	Hanne Lind Mortensen	Energistyrelsen
24	Harald Karlsen	Harald Karlsen Rådgivning
25	Henrik Lilja	SMVdanmark
26	Henrik Nørgaard	Intelligent Bygningsautomatik ApS
27	Jacob Skjødt Nielsen	Køge Kommune
28	Jakob Nørby	Dansk Energi Management & Esbensen
29	Jeppe Trolle	Roskilde Kommune
30	Jeppe Vejen Nielsen	Middelfart Kommune
31	Jesper Kjær Pedersen	SEAS-NVE
32	Jette Ebbekær Thomsen	Groconsult
33	Johanna Jonsdottir	Rudersdal Kommune
34	Kalle Andersen	Kemp & Lauritzen A/S
35	Kenni Jensen	Norddjurs Kommune
36	Kent Bisgaard	Best Green c/o Insero A/S
37	Kira Toft Schmidt	COOP
38	Knud Erik Jensen	Mariagerfjord kommune
39	Knud Erik Kristensen	Siemens BuildingTechnologies A/S

40	Kristian Krogh	Project Zero
41	Kurt Johansen	Klima- og Miljøudvalg
42	Lars K. Jørgensen	Ringkøbing-Skjern Erhvervsråd
43	Lars Mølgaard	Siemens BuildingTechnologies A/S
44	Lars Nielsen	Siemens
45	Lena Due Berring	Guldborgsund Kommune
46	Lene Kirk Dalum	Holstebro Kommune
47	Lene Sternsdorf	Sønderborg Kommune
48	Line Kold	Energistyrelsen
49	Lisbet Stryhn Rasmussen	Aura Rådgivning
50	Lisbeth Daell Kristensen	Fredericia Kommune
51	Lone Rosen	Erhvervsstyrelsen
52	Mads Hammershøj	Dansk Energi Management & Esbensen
53	Mads Lauritsen	Clean - Innovating Green Solutions
54	Mette Lerdorf	Connect Køge
55	Mette Lücke Pedersen	Slagelse Kommune
56	Michael B. Sørensen	Fredericia Kommune
57	Michael Damm	KTC
58	Michael Drejøe	Scanenergi A/S
59	Michael Mortensen	NRGi Net
60	Mikkel Laurberg	Energy Systems A/S
61	Mogens Michael Møller	Miljøforum Fyn
62	Morten Andersen	Lite A/S
63	Morten Bertelsen	Scanenergi A/S
64	Morten Damgaard Nielsen	Vejle Kommune
65	Morten Kristensen	Vejle Kommune
66	Morten Mejsen Westergaard	Middelfart Kommune
67	Morten Sander	Thisted kommune
68	Niels Rolskov	Køge Kommune
69	Nikolaj N. Rasmussen	Dansk Energi
70	Per Kristensen	Holstebro Kommune
71	Peter Brandt Larsen	Thisted Kommune
72	Peter Rathje	Project Zero
73	Pia Nielsen	Køge Kommune
74	Pia Staalgaard	Frederiksberg Kommune
75	Poul Erik Andreasen	Brønderslev Kommune
76	Poul Erik Lauridsen	Gate 21
77	Rasmus Martens Jakobsen	Transition
78	Rasmus Møller Bøggild	Allerød Kommune - Allerød Service
79	Rikke Scheel Sinding	Dansk Erhverv
80	Sarah Makhoukhi	Schneider Electric Danmark A/S
81	Signe Poulsen	Gate 21
82	Susanne Skårup	Skanderborg Kommune
83	Suzanne Beck Vinther	Fredericia Kommune
84	Svend Dover	Nature Energy
85	Svend Erik Nielsen	Vejle Kommune
86	Søren Büchmann Petersen	Dansk Erhverv
87	Søren Bøge Pedersen	Privat
88	Søren Dürr Grue	Region Midtjylland
89	Thomas Wiene	Gate 21
90	Thore Stenfeldt	Energistyrelsen
91	Tine Klitgaard	Erhvervsforum Roskilde
92	Tomas Jepson	K. Neerskov A/S

93	Torben Mølgaard	Holstebro Kommune
94	Trine Keinicke	Roskilde Kommune
95	Trine Seidelin Hagen	Det Økologiske Råd
96	Trine Thorup	Svendborg Kommune
97	Troels Hartung	Transition
98	Tue Tortzen	Hillerød Kommune
99	Uffe Vinther Kristensen	Århus Kommune
100	Vicki Schmidt	Kolding Kommune

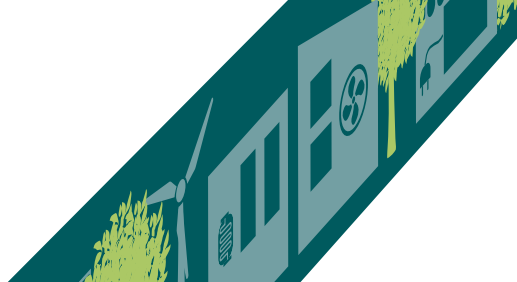
KONFERENCE

**Grøn vækst i kommunerne og
energieffektivitet i virksomhederne**

**Energistyrelsen, Dansk Erhverv, Det Økologiske Råd,
Energiforum Danmark og KTC inviterer kommuner og
erhvervsliv til konference om grøn vækst og
energieffektivitet.**

Energieffektivitet i små og mellemstore virksomheder skaber arbejdspladser, konkurrencefordele og klimaforbedringer. Kommunerne kan bidrage til denne grønne vækst ved at sætte fokus på energieffektivisering hos de lokale virksomheder. Men hvordan organiserer man denne indsats, og hvilken rolle skal kommunen spille? Og hvordan kan små og mellemstore virksomheder udnytte de mange muligheder, der ligger i energieffektivisering og grøn vækst? Kom og hør om erfaringer fra forskellige indsatser, projekter og modeller. Du vil på dagen opleve spændende præsentationer og debat, og kan tage hjem med nye ideer og kontakter til at lade dig inspirere af.

Konferencen er henvendt til politikere, ledere og nøglemedarbejdere i kommuner og erhvervscentre samt ledere og medarbejdere i små og mellemstore virksomheder.

**22. JANUAR 2018
KL. 9.00-16.00**

Huset
Hindsgavl Allé 2, Middelfart

Du tilmelder dig på følgende link:

www.energiforumdanmark.dk/kursusoversigt/grøn-vækst-og-energieffektivitet
Deltagergebyr er kr. 500, som opkræves af Energiforum Danmark.
Max. deltagerantal 120. Tilmelding sker efter "først til mølle princippet".

Arrangeret af:

Program for dagen

- 09.00 **Registrering og morgenbrød**
- 09.30 **Velkomst**
- 09.40 **Åbning af konferencen**
Energi-, forsynings- og klimaminister Lars Chr. Lilleholt
- 10.00 **Små og mellemstore virksomheder kan spare energi – barrierer, potentialer og løsninger**
Fuldmægtig og antropolog Thore Stenfeldt, Energisparesekretariatet, Energistyrelsen
- 10.30 **Sådan matcher kommunerne deres tilbud med erhvervslivets behov**
Energipolitisk fagchef Søren Büchmann Petersen, Dansk Erhverv
- 11.00 **Pause og networking**
- 11.20 **Hvorfor og hvordan støtter EU's Regionalfond, at små og mellemstore virksomheder forbedrer deres ressourceeffektivitet?**
Programchef Lone Rosen, Erhvervsstyrelsen
- 11.40 **COOP skal spare 20% på energien, men hvordan motiverer man 1.200 butikker og 40.000 medarbejdere til at spare?**
Projektleder i energiledelse, Kira Toft Schmidt, COOP
- 12.00 **Frokost**
- 13.00 **Er tiden inde til alternative finansieringsmodeller?**
INDLÆG 1: Nye forretningsmodeller der kan bane vejen for den grønne omstilling
Troels Hartung, Transition (tidl. Energistyrelsen)
INDLÆG 2: ESCO for virksomheder: Erfaringer og ideer
Direktør Lars Nielsen, Siemens
- 13.45 **Projekter på tværs – hvordan regionale projekter og kommunalt samarbejde skaber resultater**
INDLÆG 1: Sådan opnås samspil mellem energibesparelser, innovation og vækst
Forretningschef Mogens Michael Møller, MiljøForum Fyn
INDLÆG 2: GATE 21 – Grøn vækst gennem partnerskab mellem kommuner, virksomheder og videninstitutioner
Direktør Poul Erik Lauridsen, Gate 21
- 14.30 **Kaffepause og networking**
- 15.00 **Paneldebat: Energieffektivitet og grøn vækst i kommunerne**
Paneldeltagere
· Formand for KTC's faggruppe for klima, energi og ressourcer Michael Damm
· Energipolitisk fagchef Søren Büchmann Petersen, Dansk Erhverv
· Direktør Lars Nielsen, Siemens
· Direktør Poul Erik Lauridsen, Gate 21
· Forretningschef Mogens Michael Møller, MiljøForum Fyn
Ordstyrer
· Sekretariatsleder Dorte Nørregaard Larsen, Energiforum Danmark
- 15.50 **Afrunding**
Opsamling på dagen
- 16.00 **Afslutning**

TEKST /
TRINE SEIDELIN
HAGEN

Det Økologiske
Råd

ENERGIBESPARELSE

MÅLRETTET INDSATS GIVER GRØN VÆKST PÅ FYN

Det skal være nemt og oplagt at investere i en energirenovring af sin virksomhed. Det er tanken bag et **usædvanligt partnerskab** mellem kommuner, energiselskaber og virksomheder, der med en særlig målrettet indsats har sat gang i den grønne vækst på Fyn.

Effektiv Energi er navnet på et usædvanligt partnerskab, der er opstået på Fyn. Målet er via en håndholdt indsats at hjælpe små og mellemstore virksomheder (SMV'er) til at indfri betydelige energibesparelser og bedre bundlinjer. Bag partnerskabet står fire fynske energiselskaber og miljønetværket MiljøForum Fyn, der ejes af ni fynske kommuner. Sammen med 12 servicepartnere finansierer de to energikonsulenter, der tilbyder virksomheder en samlet løsning med energiscreening, tilbud, finansiering og hjælp til at vælge de bedste investeringer.

Og meget tyder på, at parterne bag Effektiv Energi har ramt noget i markedet, der virker. Indtil nu har 70 virksomheder sagt ja tak til at medvirke, og ud fra screeninger vurderes det, at der er potentielle energibesparelser på 130.000 kWh om året pr. virksomhed. Det svarer til mellem 20 og 30 pct. af energiforbruget. Samtidig er den gennemsnitlige tilbagebetalingstid på kun halvdelen af året.

- At der er fokus på hele processen – og at vi så at sige holder virksomhederne i hånden under

hele indsatsen - har vist sig at være lige det, der skal til for at få virksomhederne til at foretage investeringer, fortæller Palle Mathiasen, den ene af Effektiv Energis to energikonsulenter.

ODENSE KOMMUNE: SKUB I DEN RIGTIGE RETNING

I Odense Kommune er de rigtigt glade for at være en del af indsatsen Effektiv Energi. Udover energibesparelser i små- og mellemstore virksomheder, skaber indsatsen nemlig nye kunder til byens håndværkere og leverandører af energiteknologiske løsninger, ligesom den styrker konkurrenceevnen på de virksomheder, som vælger at investere i energieffektiviseringer.

- Sammen med de øvrige fynske kommuner lægger vi en del af vores vækstmidler i den grønne omstilling. Det gør vi, fordi vi er overbevist om, at det rummer et stort vækstpotentiale, som samtidig skubber vores kommuner i den rigtige retning. Og Effektiv Energi er et rigtigt godt eksempel på, hvad der opnås ved at arbejde på tværs af kommunegrænser og sammen med energiselskaberne, siger Jane Jegind, by- og kulturrådmand i Odense Kommune. Hun fortsætter:

- Ved at gå sammen i Effektiv Energi reducerer hver partner omkostningerne til energioptimering hos små og mellemstore virksomheder, hvilket samtidig understøtter regeringens ønske om at effektivisere den grønne omstilling.

ANDRE BØR GØRE SOM EFFEKTIV ENERGI

Carl Hassing er en fynsk engros-virksomhed, der for nyligt er gået i gang med at energieffektivisere

med hjælp fra Effektiv Energi. Virksomheden har et stort lager og stort salgsområde, der før indsatsen blev varmet op af et ventilationsanlæg, der var i konstant drift. Energimæssigt var det meget dyrt i drift, og det virkede heller ikke efter hensigten, så der var altid lidt småkoldt i både lager og salgsområdet. Virksomheden havde tidligere selv forsøgt at løse situationen ved hjælp fra en lokal håndværker, men det lykkedes ikke, og derfor havde de egentligt lidt opgivet og affundet sig med omstændighederne.

- Da Effektiv Energi tog kontakt til mig, blev jeg i første omgang noget overrasket. Hvorfor tager et partnerskab med bl.a. energiselskaber initiativ til at spare på energien, når energi er det, de lever af at sælge? Men efter jeg hørte deres begrundelse, og hvilken proces de kunne tilbyde os, blev min interesse vækket, siger økonomichef i C. Hassing, Ulrik Højholt Andersen.

Faktisk var den håndholdte indsats fra Effektiv Energi afgørende for deres beslutning om at energirenovere, og Ulrik Højholt Andersen mener, at landets andre kommuner burde skynde sig at lave lignende indsatser, så endnu flere SMV'er kan komme i gang med at energieffektivisere:

- Den håndholdte proces, som Effektiv Energi tilbød os, var afgørende for, at vi turde satse på at energieffektivisere vores virksomhed. Hele processen er meget professionel. De præsenterede løsningsmulighederne, iværksatte tiltag og fulgte op på tingene, og så er de enormt dygtige til at holde processen og

dialogen omkring indsatsen i gang. Det er noget man bør lære af andre steder i landet, siger han.

LOKALE HÅNDVÆRKERE MÆRKER OGSÅ FORDELENE

Blandt de lokale håndværkere, der er partnere i servicenetværket under Effektiv Energi, er der også begejstring at spore. En af dem, der er glad for ordningen, er direktør Carsten Michelsen fra Fyns Energiteknik. Det var hans virksomhed, der leverede energistyringsudstyr til Carl Hassing.

- Effektiv Energi er helt klart med til at lukke dørene op for min virksomhed, fx ville opgaven hos Carl Hassing næppe været landet hos mig, hvis ikke de var blevet overbevist om, at energieffektivisering var det rigtige at gøre for dem, siger Carsten Michelsen og fortsætter:

- Ud over nye kunder, har servicenetværket desuden også den bonus, at vi har fået nye samarbejdspartnere i kraft af netværket. Samarbejdspartnere, som sætter os i spil til andre opgaver. Ydermere har vi via Effektiv Energi også fået specialistviden om energirenovering, som kan bruges til at udvikle forretningen fremadrettet. ●

HVAD ER EN ENERGI-SCREENING?

Forløbet omkring en energiscreening:

1. Energiscreening:

Virksomheden får besøg af energispecialist, som gennemgår virksomheden for mulige besparelser.

2. Tilbudsfase:

Energispecialisten er tovholder og kontakter de relevante installatører og leverandører, som giver tilbud på opgaverne.

3. Energirapport:

Virksomheden får en grundig rapport, som giver et hurtigt overblik over besparelspotentialet, investeringen, tilbagebetalingstiden.

4. Beslutning:

Virksomheden vurderer hvilke energiinvesteringer, de vil foretage.

5. Implementering:

Energi-tiltag installeres eller sættes i værk i virksomheden.

6. Opfølgning:

Energiselskabet køber besparelsen.

7. Kompetenceudvikling:

Virksomheden får efterfølgende tilbud om energikursus, som giver redskaber til at indføre energiledelse og involvering af medarbejdere.

MULIGHEDER FOR CARL HASSING

Potentiel besparelse:

Varme: 23 %
El: 13 %
I alt 98.000 kWh - svarende til ca. 45.000,- årligt

Tilbagebetalingstid: 1,8 år

Hvad er der lavet:

Ombygning af radiator varmeanlæg
Ændring af indblæsninger på ventilationsanlæg
Kolorifere / varmeblæser ombygget
Styring af ventilationsanlæg ombygget
Lyskilder skiftet
Tænd - sluk ur på køleskab til drikkevarer monteret

“

Den fælles fortælling kan således være driver for en grøn omstilling, en markedsføring af kommunen, af byen eller for produkter m.m. herfra. Fortællingen kan også være overliggeren for en række initiativer på energiområdet, som fx en kommune kan sætte i søen lokalt i forhold til borgere og erhverv.

DEN FÆLLES FORTÆLLING

SOM VIRKEMIDDEL TIL DEN GRØNNE OMSTILLING

Den fælles fortælling for et land, en kommune eller en by, kan inspirere borgere og virksomheder til samlet at forfølge et fælles mål, og kan bruges som et vigtigt element i markedsføringen af landet, kommunen eller byen.

TEKST /
CHR. JARBY

Seniorrådgiver
i Det Økologiske
Råd

I Danmark har vi været dygtige til at skabe fortællingen om det lille hyggelige H.C. Andersen-land, hvor den lille havfrue bor, og hvor der er rart at være. Gennem de sidste 25-30 år har vi udviklet fortællingen til at omfatte, at Danmark er foregangsland på energi-, miljø- og klimaområdet.

Fortællingen om Danmark som foregangsland på energi-, miljø- og klimaområdet er naturligvis styrket af, at Danmark løbende har sat ambitiøse mål og udviklet virkemidler til at opnå dem. Og den har haft stor indflydelse på de danske eksportmuligheder til resten af verden, på de energiforlig, som er blevet indgået i Folketinget gennem tiden, og

på virksomheder og borgeres investeringer i fx energiefektivisering og udvikling af energieffektive produkter, VE-teknologi m.m.

På samme måde som et land kan skabe en fortælling, kan en kommune eller en by også skabe en fælles fortælling, som kan være driver for en grøn omstilling, for omstilling til økologi eller for en udvikling af et byområde m.m.

TRE GODE EKSEMPLER PÅ FORTÆLLINGEN SOM VIRKEMIDDEL

En af de kommuner, som har været dygtige til at skabe en

grøn fortælling, er Samsø. Vi kender alle til øens kartofler med særlig høj kvalitet, men fortællingen er i dag også blevet til en fortælling om en særlig kvalitetsbevidst ø. Ydermere er fortællingen blevet styrket af Samsøs udnævnelse til Vedvarende energi-ø, og den efterfølgende store indsats for at leve op til dette.

Et andet eksempel på en kommune, som har været gode til at skabe en fortælling, er Lejre Kommune, der har skabt fortællingen om, at de er en økologisk kommune. Denne fortælling tiltrækker virksomheder og nye borgere, som motiveres af netop dette. Eksempelvis tiltrækker kommunen nye unge landmænd, som ønsker at dyrke deres landbrug økologisk, men også de eksisterende virksomheder bliver motiverede til at skifte til økologi og bruger det i deres markedsføring.

Sønderborg kommune har gennem ProjectZero skabt fortællingen om ambitiøs klimaomstilling i et bredt samarbejde. Visionen om et CO2-neutralt Sønderborg-område i 2029 bygger på klimaomstilling af et helt samfund, som samtidig skaber vækst og nye grønne arbejdspladser. Siden 2007, da Sønderborg Byråd vedtog visionen og sammen med lokale forsyningsselskaber og fonde skabte ProjectZero, er der skabt flere hundrede nye grønne arbejdspladser. Siden starten har Sønderborg-området reduceret CO2-udledningen med 35pct. Næste milestone er i 2020 at have reduceret udledningen med 50 pct. - med udsigt til en jobskabelse på over 900 årsværk frem mod 2020.

DEN FÆLLES KOMMUNALE FORTÆLLING

Den fælles fortælling kan således være driver for en grøn omstilling, en markedsføring af kommunen, af byen eller for produkter m.m. herfra. Fortællingen kan også være overliggeren for en række initiativer på energiområdet, som fx en kommune kan sætte i søen lokalt i forhold til borgere og erhverv.

De danske kommuner er centrale aktører i indsatsen for at fremme energirenoveringer af private boliger og energieffektivisering i

erhvervene. Derfor er det vigtigt, at kommunerne sætter energi-effektiviseringer på borgernes og virksomhedernes dagsorden, idet de via deres rolle som myndighed også har en autoritet og uvildighed, som betyder, at der bliver lyttet til budskaberne fra kommunerne.

Kommunerne har via deres centrale rolle i lokalsamfundet mulighed for at påvirke særligt de mindre virksomheder, som ligger inden for kommunegrænsen. Disse virksomheder står for en stor del af den samlede CO2-udledning i kommunerne. Derfor er det nødvendigt at inddrage erhvervslivet og sætte energieffektiviseringer på virksomhedernes dagsorden, hvis de kommunale klimamål skal nås. Kommunale muligheder for at sætte skub i den grønne omstilling hos de lokale virksomheder:

Skab en fælles positiv fortælling

Kommunerne kan inspirere lokale virksomheder til handling ved at skabe og kommunikere en fælles fortælling om, at kommunen ønsker at markedsføre sig på denne fortælling, tiltrække grønne virksomheder, skabe arbejdspladser og øge kvalitet af og handel i butikkerne osv.

Skab en "pakkeløsning"

Kommunen kan være en central spiller i forhold til at aktivere flere aktører med kontakt til de mindre virksomheder fx det lokale erhvervsråd, et lokalt energiselskab, de lokale håndværkere m.fl. Kommunen kan således sammensætte en "pakkeløsning" til inddragelse af og hjælp til virksomhederne med information, hjælp til gennemførelse og efterfølgende positiv offentliggørelse af den gode fortælling.

Brug de aktører, der i forvejen kommer i virksomhederne

De mest oplagte aktører til at bistå de mindre virksomheder og butikker med energibesparelser er de håndværkere, installatører, leverandører og andre aktører, som kommer hos virksomhederne i forvejen. De skal have fokus på mulige energibesparelser og bistå med at gennemføre besparelserne, så det

bliver så enkelt og effektivt at gennemføre som muligt.

Gør det enkelt for virksomhederne

Hvis en energispare-indsats hos en mindre virksomhed skal blive en succes, er det altafgørende, at den er simpel. Det kræver ofte en fælles tilgang til flere virksomheder, og en aktør skal derfor have tilstrækkelig viden og troværdighed til i samme besøg (hos den enkelte virksomhed eller en række virksomheder) både at identificere potentialet for energibesparelser og foreslå den indsats, som kræves for at realisere dem. Det må ikke kræve for mange dyre rapporter eller tekniske beregninger.

Ovennævnte initiativer vil udover at give positive bidrag til den grønne omstilling, lokalt og nationalt, også give ny grønne arbejdspladser, øgede skatteindtægter til kommunerne m.m. ●

KOM TIL KONFERENCE

Kom til konference om energieffektivitet i erhvervslivet og grøn vækst i kommunerne.

Det Økologiske Råd, Energistyrelsen, Dansk Erhverv, Energiforum Danmark og KTC inviterer kommuner og erhvervsliv til konference om grøn vækst og energieffektivitet.

Energieffektivitet i små og mellemstore virksomheder skaber arbejdspladser, konkurrencefordele og klimaforbedringer. Kommunerne kan bidrage til denne grønne vækst ved at sætte fokus på energieffektivisering hos de lokale virksomheder. Men hvordan organiserer man denne indsats, og hvilken rolle skal kommunen spille? Og hvordan kan små og mellemstore virksomheder udnytte de mange muligheder, der ligger i grøn vækst? Kom og hør om erfaringer fra forskellige indsatser, projekter og modeller. Du vil på dagen opleve spændende præsentationer og debat, og kan tage hjem med nye ideer og kontakter til at lade dig inspirere af.

Dato: 22. januar 2018

Tid: kl. 9-16

Sted: Huset i Middelfart

Læs mere og tilmeld dig:
www.energiforumdanmark.dk

KONFERENCE

**Grøn vækst i kommunerne og
energieffektivitet i virksomhederne**

Energistyrelsen, Det Økologiske Råd,
Dansk Erhverv, Energiforum Danmark
og KTC inviterer kommuner og erhvervs-
liv til konference om grøn vækst og
energieffektivitet.

22. JANUAR 2018

Kl. 9.00-16.00 | Huset, Hindsgavl Allé 2, Middelfart

Se programmet og tilmeld dig her:

www.energiforumdanmark.dk/kursusoversigt/gron-vakst-og-energieffektivitet

Arrangeret af:

Energistyrelsen

DET
ØKOLOGISKE
RÅD

DANSK
ERHVERV

22. JANUAR 2018

KL. 9.00-16.00

Hindsgavl Allé 2, Middelfart

KONFERENCE

Grøn vækst i kommunerne og
energieffektivitet i virksomhederne

Tilmeld dig:

www.energiforumd danmark.dk/kursus-oversigt/gron-vakst-og-energieffektivitet

Arrangeret af:

Energistyrelsen

DET
ØKOLOGISKE
RÅD

DANSK
ERHVERV

Konference om grøn vækst i kommunerne og energieffektivitet i virksomhederne 22. januar 2018

- Kommentarer fra de 51 skemaer som blev udfyldt

Hvad har været godt ved konferencen i dag?

- Mange forskellige indlæg med gode eksempler. God blanding af virksomheder og kommuner blandt deltagerne.
- Gode inspirerende oplæg
- Et bredt felt af indlæg. Høj kvalitet af indlæg. Paneldebat.
- Oplæggene er gode.
- Gode aktuelle faglige oplæg. God afsluttende debatrunde.
- Relevante oplæg, god facilitering og god tidsholden.
- Spændende og differentierede indlæg -> + godt for netværk.
- Flere gode oplæg. God paneldebat.
- Mange interessante og tilpas lange indlæg.
- Det brede panel. Oplæggene var gode og meget præsentable.
- Dorte styrede paneldebat til ug 😊
- Fint udvalg af erhvervsfolk til præsentationerne.
- Især godt med paneldebatten, hvor vi fik mulighed for at stille spørgsmål. Godt at have hele værdikæden i samme rum – dvs. inkl. Energistyrelsen.
- Gode emner. Gode fremlæggelser uden for mange fremmedord.
- Netværke – god blanding af forskellige deltagere.
- Dejligt uhøjtideligt. Passende antal deltagere. Gode afslappede værter med et glimt i øjet.
- Blandet indhold -> godt mix. God tid til netværk.
- Debatten var mere interessant end forventet. Havde tænkt mig at gå før – men blev heldigvis.
- Især indlæg fra Thore, Kira og Lars var rigtigt gode. Paneldebat var også god.
- Gode debatter ifm indlæggene. Godt repræsenteret fra alle aktører.
- Berører mange relevante emner.
- Alle gode relevante indlæg.
- Gode indlæg. Oplægsholdere med stort engagement. Relevante temaer. Mulighed for at netværke.
- Gode inspirerende indlæg med erfaringer fra forskellige projekter/kampagner.
- En god bredde i oplæggene, og oplæggene havde en tilpas længde.
- Tempo. Geografi. Indhold. Styring.

Hvad har du savnet ved konferencen i dag?

- Mere involvering af deltagerne under vejs, evt. små breaks undervejs med spørgsmål vi kunne snakke om 2-4 personer
- Rigtig gode ideer til at kommunikere med/påvirke de helt små SMV'er
- Måske lidt mere konkret om energieffektivitet a la COOP-oplægget, frem for helikopter
- Måske et mere optimistisk oplæg fra dansk erhverv (e. lign.). Omstilling blev talt lidt rigeligt ned. Findes der ikke mere positive arbejdsgiverforeninger? Det er ok at være kritisk, men det er ikke så inspirerende.
- "Energiledelse light" – altså lavpraktisk hjælp til selvhjælp for at sikre fortsat fokus på energi.
- Mere workshop i mindre grupper.
- En mere ambitiøs minister! Gerne en ny konference i 2020.
- Flere konkrete cases/løsninger: hvorfor ikke invitere en SMV'er der har gjort noget?
- Lidt mere tid til spørgsmål – eventuelt undervejs. Gerne lidt snak i grupper omkring et par spørgsmål undervejs.
- Intet, det har været dækkende.
- Geotermi: eksempler på drift og anlæg.
- Netværksmøder i løbet af dagen fx tematiske workshops blot ½ time
- Det vil være vigtigt at "output" fra konferencen bæres videre til ministeren ift energiforliget.
- Evt. en workshop -> fx samle deltagere i grupper: "Dem fra kommunerne", "Energiselskaber", "Aktør/Rådgiver", "Styrelser/Politik".
- Repræsentanter fra biomassebranchen. At man selv kunne være aktiv i workshop.
- Lidt mere om erhvervsudvikling.
- Lidt flere kommuner med.
- "Meget mere fokus på de politiske forhindringer".
- Mere tid til networking – men på den anden side var der ikke nogen af oplæggene, der kunne undværes.
- Lyd kunne være bedre.
- Konkrete tiltag -> hvordan kommer vi videre.
- Der måtte gerne have været mere tid til network.
- Debat om kommunerne i samarbejde med den private rådgivning kan tilbyde endnu mere attraktive tilbud til SMV. Hvor er balancen mellem det kommunale initiativ og det private initiativ – fx set ift. konkurrenceforvridning?